
О.О. Мележик

штатний заступник головного редактора
журналу "Вісник НАН України"
ВД "Академперіодика" НАН України,
e-mail: melezhlenna@gmail.com

**ПРО ОФОРМЛЕННЯ
СПИСКУ ПОСИЛАНЬ У ЖУРНАЛІ
"ВІСНИК НАН УКРАЇНИ"**

Стиль оформлення пристатейного списку використаних літературних джерел у журналі "Вісник Національної академії наук України" склався ще до введення в дію нового українського стандарту "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015". Тоді редакції наукових журналів для подолання суперечностей між вимогами національного стандарту і вимогами міжнародних реферативних та наукометричних баз даних були змушені перейти до опублікування двох окремих списків пристатейних посилань, оформлених відповідним чином для кожного з цих варіантів.

Оскільки "Вісник НАН України" є мультидисциплінарним загальнонауковим виданням і не підпадає під вимоги для входження до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, редакція свого часу ухвалила рішення піти іншим шляхом — зробити один список цитованих джерел.

Ми виходили з принципу, що список посилань, з одного боку, має містити всю необхідну і достатню інформацію для того, щоб однозначно ідентифікувати та легко знайти в Інтернеті те чи інше використане у статті літературне джерело, а з іншого — стиль оформлення посилань має бути придатним для їх реєстрації у міжнародних системах машинного оброблення наукової інформації, для чого в тексті не повинно бути кирилических символів, подвійних косих рисок, двокрапок з пробілами з обох боків та інших подібних знаків, унормованих на той час національним стандартом.

Крім того, на нашу думку, не менш важливо, щоб перелік використаних джерел був зручним у користуванні і візуально легко сприймався читачами як у друкованій, так і в електронній версії

журналу (застосування в електронній версії ідентифікатора *doi* у вигляді активного посилання дає змогу читачеві "в один клік" перейти до цитованого джерела). До того ж, у разі використання в науковому виданні двоспискового стилю значно збільшується обсяг друкованої статті, що призводить до зростання видатків на поліграфію. Найбільшою мірою це стосується журналів природничого профілю, у яких статті часто мають великі списки англомовних бібліографічних посилань, які доводиться майже без змін дублювати в обох переліках цитованих джерел.

Отже, у "Віснику НАН України" публікується один список використаної літератури, оформлений за вимогами міжнародних наукометричних та реферативних баз даних. Що стосується кирилических джерел, то вони, крім англомовного чи транслітерованого опису, в тому самому пункті переліку дублюються ще й мовою оригіналу, але подаються в квадратних дужках і з нового рядка. Використання саме квадратних дужок зумовлене тим, що у деяких (але не в усіх!) міжнародних реферативних базах алгоритми оброблення інформації налаштовані так, що текст, наведений у квадратних дужках, ігнорується системою і не враховується під час внесення до бази даних. Наприклад (див. п. 2 списку):

1. Otsuka K., Ren X. Recent developments in the research of shape memory alloys. *Intermetallics*. 1999. 7(5): 511. [http://dx.doi.org/10.1016/S0966-9795\(98\)00070-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0966-9795(98)00070-3)
2. Kurdyumov G.V. *Vybrani pratsi (Selected Works)*. (Kyiv: Akadempriodyka, 2002). [Курдюмов Г.В. *Вибрані праці*. К.: Академперіодика, 2002.]
3. Van Humbeeck J. High temperature shape memory alloys. *Trans. ASME. J. Eng. Mater. Technol.* 1999. 121(1): 98. <http://dx.doi.org/10.1115/1.2816006>

На сьогодні вже багато українських наукових журналів мають на своїх веб-сайтах англомовні сторінки, на яких редакції наводять усю необхідну інформацію щодо того, як правильно цитувати матеріали, опубліковані у цих журналах, щоб посилання коректно відображувалися у світових базах даних і чітко прив'язувалися безпосередньо до цього конкретного видання. Насамперед це стосується назви журналу латиницею, яка має відповідати латинізованій назві, зареєстрованій при отриманні серійного коду *ISSN*. Скажімо, якщо посилатися на статтю у "Віснику НАН України" як

Stoika R.S. Perspectives of development of the nanocarriers for delivery of genetic materials into cells. *Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr.* 2018. (3): 19—32.
<https://doi.org/10.15407/visn2018.03.019>,

її легко можна знайти в англомовних пошукових мережах, але якщо вказати як джерело прями́й переклад англійською назви журналу — *Herald of NAS of Ukraine* (як іноді, на жаль, трапляється), це посилання буде некоректним, оскільки такого видання немає в жодній зі світових баз.

Для українських наукових журналів, які мають паралельні англомовні версії або перевидуються за кордоном, у списку використаних джерел латиницею ми посилаємося саме на них, а в кирилическому варіанті наводимо цитування україномовної версії. Наприклад:

1. Cherepova T.S., Dmitrieva G.P., Nosenko V.K. Heat-Resistance of the Powder Cobalt Alloys Reinforced by Niobium or Titanium Carbide. *Sci. Innov.* 2016. **12**(1): 5.
<https://doi.org/10.15407/scin12.01.005>
[Черепова Т.С., Дмитрієва Г.П., Носенко В.К. Жаростійкість порошкових кобальтових сплавів, зміцнених карбідами ніобію або титану. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 1. С. 5—11.]

Аналогічно ми діємо у випадку, коли в статті трапляються посилання на переклади закордонних видань — у списку латиницею наводимо посилання на першоджерело (якщо його можна знайти), а в кириличному варіанті — на переклад.

1. Bartolini M.G. *Introspecte mare pectoris tui: ascendenze neoplatoniche nella produzione dialogica di H.S. Skovoroda (1722—1794)*. (Firenze, 2010).
[Бартоліні М.Г. *Пізнай самого себе. Неоплатонічні джерела в творчості Г.С. Сковороди*. К.: Академперіодика, 2017.
<https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.331.160>]

Отже, розробляючи принципи укладання пристатейних списків посилань у загальноакадемічному журналі "Вісник Національної академії наук України", ми орієнтувалися, насамперед, на вимоги провідних наукометричних баз і намагалися зробити їх логічними, простими та зручними для читачів.